

MÜ'MİNİN ŞAŞILACAK HALLERİ*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühü!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Size Mekke-i Mükەرreme'den hitab ediyorum. Mina'ya yakın bir yerdeyiz. Bir kaç senedir hacı kardeşlerimizi ağırladığımız bir binamız var. Oradan size telefon ediyorum. Cumanız mübarek olsun, Allah hepinizden razı olsun...

Receb ayının güzel günleri sona ermek üzere... Receb çok önemli bir tevbe ayıydı. Mi'rac kandiliyle sonuna doğru yaklaştık. Önümüzdeki ay Şa'ban ayı... Yine tabii, kulların gayretinin devam etmesi, ibadete aşkının, şevkinin artması, bağlılığının çoğalması lâzım! Şaban ayının ortasında da Berâet kandili var. O da çok önemli...

O bakımdan Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri, Allah-u Teâlâ Hazretleri günümüzün kadrini, kıymetini; aylarımızın, gecelerimizin, günlerimizin, zamanımızın kıymetini bilmeyi nasib eylesin... *El-hamdü li'llâh, alâ ni'meti'l-islâm... El-hamdü li'llâh, alâ ni'meti'l-îman... El-hamdü li'llâh, alâ hidâyeti'r-rahmân...* Allah'a hamd ü senâlar olsun, mü'min olmak, müslüman olmak çok büyük bir nimet...

---

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Bu güzel gecelerden, gündüzlerden istifade de tabii ancak mü'minlere... Buradaki sevaplar, buradaki ikramlar, bu günlerdeki, gecelerdeki faziletler ve Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin mükâfatları, hep mü'minler için olacak. Ne kadar güzel bir şey!..

a. Mü'minin İşine Şaşılır

Mü'min, imanı dolayısıyla uçsuz bucaksız nimetlere açılıyor. Uçsuz bucaksız nimetleri almağa istidat kesbediyor, hak kazanıyor. Ahmed ibn-i Hanbel, imam, Hanbelî mezhebinin önderi, aynı zamanda hadis alimi; hadis-i şerif nakletmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:¹

عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ خَيْرٌ وَلَيْسَ ذَاكَ
لِأَحَدٍ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ إِنْ أَصَابَتْهُ سَرَّاءٌ شَكَرَ فَكَانَ
خَيْرًا لَهُ وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَّاءٌ صَبَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ

(حم. عن صهيب)

¹ Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2295, *Zühd* 53/13, no:2999; Ahmed ibn-i Hanbel,

Müsned, c.VI, s.16, no:23975; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.155, no:2896; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.40, no:7316; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.116, no:4487; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.409, no:2777; Suheyb-i Rûmî RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.39, no:4094; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.145, no:710; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.174, no:14057.

ME. 758 (*Aceben li-emri'l-mü'mini, inne emrehu küllehû lehayr, ve leyse zâlike li-ehadin illâ li'l-mü'min. İn esâbethü serrâü şekera, ve kâne hayran lehû; ve in esâbethü darraü sabera, fekâne hayran lehû.*)

Mü'minin hayatında iman getirdikten sonra, mü'min olarak yaşadıkdan sonra başına gelen her olay, onun kazanç eldeetmesine sebep oluyor, kâr sağlamasına sebep oluyor. Her şey onun için hayır oluyor. Meselâ felâkete uğrasa da, üzüldüğü şeylere uğrasa da hayırlı oluyor. Sevinçli şeylere mazhar olsa da tabii sevindirici şeyler olduğu için hayırlı oluyor. Bu hadis-i şerifte Efendimiz buyuruyor ki:

(*Aceben li-emri'l-mü'min*) “Mü'min kulun, iman ehli, inanmış kulun işi ne kadar şaşılacak, taaccüb edilecek, şâyân-ı hayret, şâyân-ı taaccübdür ki, (*inne emrehû küllehû lehayrun*) onun her işi hayırdır. Mü'minin her işi hayırdır. (*Ve leyse zâlike li-ehadin illâ li'l-mü'min*) Her işinin hayır olması ancak mü'mine âit bir mazhariyettir. Mü'min olmayan insanlardan böyle bir safaya, böyle bir ikrama mazhar olan hiç bir kul yoktur. Sadece mü'minler içindir, bu her işinin hayır olması... Sadece mü'mine mahsus bir imtiyazdır, güzelliştir.” Ne mutlu mü'min olanlara!..

Allah bizi iman ile yaşamaya muvaffak eylesin... İman-ı kâmil sahibi eylesin... Son nefeste iman ile göçmeye de muvaffak eylesin.

İmanımızı, iman cevherimizi elden kaçırmamayı, çaldırmamayı nasib eylesin... Çünkü her cevherin, her kıymetli şeyin hırsız olduğu gibi, îman cevherine de musallat olan hırsızlar var. En baştaki hırsız şeytan. İman hırsız, gelir insanın aklına, gönlüne fıs fıs vesvese verir. Ondan sonra da onun imanını elinden alır.

إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي
بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ
(الحشر: ١٦)

(*İz kàle li'l-insani'kfür*) “Kâfir ol” der. Kâfir ol deyince, insan hemen kâfir olayım demez de, şeytanın kendisine allayıp pullayıp yutturduğu şeylere inanır, ondan sonra kâfir olur.

“—Bak, şu şöyle değil mi?” der.

“—Haa öyle galiba, tamam tamam, öyle olmalı!” der.

Bakarsın imandan çıkar, kâfir olur. Şeytan: “Kâfir ol!” der, kâfir olması için vesvese verir, o da kâfir olur. Bir çok kimse maalesef îmanın kıymetini bilmiyor.

(*Felemmâ kefera kàle*) “Kâfir olduğu zaman da şeytan kenara çekilir, hem kıs kıs güler içinden, hem de derki: (*Innî berîun minke innî ehàfu'llàhe rabbe'l-àlemîn*) ‘Ben senden uzağım, seninle hiç ilişkim yok, mes’uliyet sana ait, ben âlemlerin Rabbinden korkarım!’ der.” (Haşr, 59/16) Yalancı... Aldattıktan sonra bir de böyle, insanlara bu lâfı söyler. Şeytan imanın hırsızıdır, alıp kaçmağa çalışır. İnsanı imansız bırakmağa çalışır.

Tabii şeytanlar iki çeşit:

1. Cinlerden şeytanlar var. İşte bu görünmeyen ve bizi aldatmağa çalışan mahlûk...

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا

(فاطر:٦)

(*Inne's-şeytâne leküm adüvvün fe'ttahizûhû adüvvâ.*) [Muhakkak ki şeytan sizin düşmanınızdır, siz de onu düşman sayın!] (Fâtır, 35/6) Şeytan aşikâre bir düşman. Biz de onun düşman olduğunu bilmek ve uyanık olmak zorundayız.

2. Bir de *şeyâtînü'l-ins*, insanların şeytanları var. Şeytanın iyice emrine girmiş, şeytanlaşmış, tamamen şeytan tarafında çalışan, şeytanın yaptığı işi insanlar arasında, insan olarak icrâ eden kâfir, şeytanlaşmış, hain insanlar var. Onlar da imanın hırsızıdır. Onlar da insanın karşısına çıkarlar, mantık yönünden, akıl yönünden, felsefe yönünden, lâfazanlıkla, şaşırtıcı suallerle insanın aklını karıştırırlar, fikrini karıştırırlar. İmanını tezelzüle, zelzeleye, sarsıntıya uğratırlar, çatırdatırlar, çatlatırlar, patlatırlar, ondan sonra iman cevherini alır, kaçır giderler. Yâni, şeytanlaşmış insanlar da var.

O halde ne yapmalıyız? Kendimizi ve imanımızı hem şeytandan korumalıyız; hem de, insan suretine girmiş şeytanlardan, şeytanlaşmış insanlardan kendimizi korumağa çok dikkat etmeliyiz.

Mü'min olmak çok büyük bir nimet... “Mü'minin her işi de hayırdır.” dedikten sonra izah ediyor Peygamber Efendimiz, yâni hayır olması ne: (*În esâbethu serrâu şekera, ve kâne hayran lehû*) “Eğer kendisine sevindirici olaylar nasib olursa, gelirse şükreder.”

“—Yâ Rabbi, çok şükür! Bana şunu nasib ettin, bunu nasib ettin. Hayırlı evlat verdin, temiz kazanç verdin. Ev nasib ettin, kendi evime girdim, kiracılıktan kurtuldum. Dükkân nasib ettin, güzel çalışan, temiz kazanç sağlayan işim var. Evlâdım büyüdü, el-hamdü lillâh, imtihanları kazandı, meslek sahibi oldu.” der.

Yâni iyi şey olunca şükreder. Şükredince hayır olur. Çünkü şükretti mi, hem nimet artar, hem sevap kazanır müslüman... Tamam, şükredince sevap kazanır.

(*Ve in esâbethu darrâü sabera, fekâne hayran lehû*) “Eğer zarar, mazarrat, üzücü bir şey isabet ederse kendisine, sabreder.”

“—Eyvah, arabası kaza yaptı!.. Eyvah, mahsulü heder oldu!.. Eyvah, çocuğu hastalandı!.. Eyvah ticaretinde bir sarsıntı oldu!..”

Tabii mü'min kula bunlar da gelebilir. Peygamberlere en şiddetlileri gelmiş böyle üzücü olayların. Yâni insan üzücü olay geldi diye sarsılmamalı, Allah'ın imtihanı olduğunu bilmeli!.. Ayrılıklar, Allah'ın imtihanı... Hastalık, Allah'ın imtihanı... Her şey Allah'ın imtihanı... O zaman da sabretmesi lâzım! Sabredince hayır sahibi olur, hayra mazhar olur, sevaba nâil olur.

b.Mü'minin Hastalığa Sabretmesi

Hattâ Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki, yine böyle *acibtü* diye başlamış:²

عَجِبْتُ لِلْمُؤْمِنِ وَجَزَعِهِ مِنَ السُّقْمِ

وَلَوْ يَعْلَمُ مَا لَهُ فِي السُّقْمِ أَحَبُّ أَنْ يَكُونَ سَقِيمًا

حَتَّى يَلْقَى اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ

(ط. عن ابن مسعود)

ME. 760 (*Acibtü li'l-mü'mini ve cezeihî mine's-sukmi, velev ya'lemü mâ lehû fi's-sukmi, ehabbe en yekûne sakîmen hattâ yelka'llâhe azze ve celle.*)

İbn-i Mes'ud RA rivayet eylemiş bu hadis-i şerifi. Bu dahastalar için bir büyük tesellidir. Hasta kardeşlerimize, cuma günü hasta ziyareti yapın! Bu hadis-i şerifi not edin, nakledin! Buyuruyor ki, Peygamber Efendimiz:

“—Şaşarım şu mü'mine ve hastalıktan sakınmasına, korkmasına, telâşına şaşarım.”

² Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.46, no:347; Bezzâr, *Müsned*, c.V, s.167, no:1761; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.266; İbn-i Hacer, *Metâlibü'l-Âliyye*, c.VII, s.261, no:2523; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.14, no:2317; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.VII, s.185, no:9937; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Lafız farkıyla:

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.564, no:6717; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.176, no:14063.

Niye şaşıyor?.. “Eğer insan hastalıktan dolayı neler neler kazandığını, mânevî bakımdan, sabrından dolayı nasıl mükâfat aldığını bilseydi, ölünceye kadar, aziz ve celîl olan Allah’a mülâki oluncaya kadar, kavuşuncaya kadar hasta olmayı temennî ederdi. ‘Hastalıkta sevap var, hastalıkta mükâfat var, hastalıkta günahlar affolunuyor, hastalıkta derece artıyor.’ diye hasta olmayı temenni bile ederdi.” diyor Peygamber Efendimiz.

Demek ki, ne yapacağız?.. Hayatta başımıza mü’min olarak iyi olaylar gelir; “El-hamdü lillâh, Allah lütfetti, ikram etti.” deriz. Kötü olaylar da gelebilir. Yâni, kötü olay müslümanın başına gelmez diye bir kaide yok. Bazıları sanır ki, insan mü’min olduktan sonra artık başına sıkıntı, belâ gelmeyecek.

Hayır; dar-ı dünya imtihan yeri olduğu için, insan mü’min de olsa, imanlı, ihlâslı, Allah’ın sevgili kulu da olsa, başına üzücü olaylar gelir. Hattâ sevgili kul olma derecesi yükseldikçe, belâlar, imtihanlar daha zorlu olur. En şiddetli imtihanlar, belâlar, sıkıntılar peygamberlere gelir.

İnsanın bunu bilmesi lâzım ve ondan dolayı hastalığın karşısında isyan etmemesi lâzım! Üzüntünün karşısında şaşmaması lâzım!

Belânın karşısında feverân etmemesi lâzım! Sâkin olması lâzım, sabırlı olması lâzım! İmtihan olduğunu bilmesi lâzım! O zaman çok büyük mükâfatlara mazhar olur.

c. Mü'min Her Şeyden Sevap Alır

Peygamber Efendimiz SAS, buyuruyor ki:³

إِنَّ الْمُسْلِمَ يُؤْجَرُ فِي كُلِّ شَيْءٍ
حَتَّى فِي اللَّقْمَةِ يَرْفَعُهَا إِلَى فِيهِ
(ط. هب. عن سعد)

ME. 762 (*Inne'l-müslime yü'ceru fî külli şey'in*)
“Mü'min her şeyden mükâfat alır.” (*Hattâ fi'l-lukmati yerfeuhâ ilâ fîhi.*) Buradaki *fî* ağız demek, *fîhi* kendi ağzına demek. “Hattâ kendi ağzına kaldırdığı, sofradan alıp da ağzına götürdüğü lokmadan bile ecir alır.”.

Bakın, bu mü'min için, müslüman için, yâni başkası için değil. Yemeğe oturuyor, tabağından bir kaşık yemek alıyor ağzına veyahut eliyle, bir çatalla lokma alıyor, ağzına götürüyor... Ondan bile ecir alır. Veyahut çocuğunun ağzına tutuyor veyahut hanımına ikram ediyor... Ondan bile ecir alır.

Ticaret yapmağa dışarıya çıkar, alış-verişe çıkar, dükkânına gider:

“—Allah rızası için kazanayım da, kimseye muhtaç olmadan kazanç sağlayayım da, çoluk çocuğuma bakayım.” diye çalışır, oradan ecir alır.

³ Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.171, no:208; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.189, no:9950; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.78, no:143; Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.297, no.6637; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.177, no:14064.

“—Uyuyayım da, geceleyin kalkıp teheccüd namazı kılayım. Erken yatayım, boş vakit geçirmeyeyim.” der uyur, uykusundan ecir alır.

Süt alır;

“—Peygamber SAS Efendimiz sütü severdi. Süt içeyim, sünnettir. *Bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm.*” diyerek süt içer, sevap alır.

Yâni, müslüman her şeyden ecir alır. O halde bu sıfatı almalı, elde tutmalı insan. Yâni, mü’minlik ve müslümanlık vasfı insanın eline geçti mi, sanki kâinatta da geçerli bir beraat almış oluyor insan. O zaman her şeyi güzel oluyor, her işi güzel oluyor. Başına gelen her olaydan dolayı mükâfat alıyor ve dâimâ kâr ediyor, mü’min olduğu zaman...

d.Hayatın En Mühim İş

Onun için, aziz ve sevgili dinleyiciler, “Hayatımızın en mühim işi nedir?” diye kendi kendimize sorduğumuz zaman, hemen ne cevap vereceğiz?..

“—En mühim iş mü’min olmak, en mühim iş Allah’ın müslüman kulu olmaktır. Ticaret, ziraat, iş, güç, tahsil, hayatın diğer faaliyetleri; bunların hepsi sonra gelir. Önce mü’min olacak, insan bu beraati eline alacak.”

Mü’min olup, mü’minlik beraatini eline aldığı zaman, kalbine imanı yerleştirdiği zaman; her işi hayır oluyor, her faaliyeti kâr oluyor, her şeyden sevap kazanıyor, derecesi yükseliyor. Onun için siz de kendi kendinize sorun.

Yâni geleneksel olarak müslümansınız ama, geleneksel müslümanlığı şuurlu müslümanlık haline yükseltmek lâzım!

“—Ben müslümanım el-hamdü lillâh; anam, babam beni müslüman yetiştirdi. Türkiye’de doğdum. Annem, babam müslümandı, dedem hacıydı, ben de müslümanım!”

İyi ama, sen eğer Almanya’da veya Brezilya’da doğsaydın, bir de müslüman olmakla mükellef idin. Aklını kullanacaktın, iyi müslüman olacaktın. Senin ananın, babanın müslümanlığından ayrı, senin kendi sorumluluğun var, sen kendin müslüman olmalısın!

“—Bu nasıl olacak?..”

Şuurlanmakla olacak. O halde İslâm’ın yeniden, şuurlu bir şekilde, aşk ile, şevk ile öğrenmek lâzım! Yeniden incelemeye almak lâzım! “Ben müslümanlığımı kuvvetlendireyim!” diye, insanın kendi İslâm’ını canlı müslümanlık, şuurlu müslümanlık haline getirmeye çalışması lâzım!..

Bu kırk yaşında da olur, altmış yaşında da olur, yetmiş yaşında da olur, emekli olduğu zaman da olur, her zaman olur. Hemen olmalı! Yâni bu sözü duyan insan hemen İslâmlığını, müslümanlığını canlı müslümanlık haline getirmeğe çalışmalı!.. Ölü müslümanlık, salon müslümanlığı, gelenekten müslümanlık, şuursuz müslümanlık, yaptığı ibadetlerin hikmetini bilmeden yapmak, zevkine varmadan yapmak gibi durumlardan kurtulmak lâzım! Dinin aslını,

esasını, özünü öğrenmek lâzım! Aslı, esası, özü, Allah'ın varlığına, birliğine inanmaktır.

Büyüklerimiz çok güzel anlatmışlar, çok güzel özetlemişler. O kıymetli özeti ciltlerle kitaptan, tonlarla bilgilerden çıkartmışlar. Hemen güzelce anlayıp, onu kavramak lâzım!..

Önce insan Allah'a inanacak. “*Lâ ilâhe illa'llâh, muhammedün rasûlü'llâh.*” diyecek, Peygamber Efendimiz'in Allah'ın Rasûlü olduğunu kabul edecek. Böylece ne olmuş oluyor?.. Kur'an-ı Kerim'e bağlanmış oluyor. Çünkü Allah Peygamberine Kur'an'ı indirdi.

Kur'an'ı Kerim'i okumaya başlayacak, Kur'an-ı Kerim'le ilgili bilgisini genişletmeye başlayacak. “Bu Allah'ın kelâmıymış, vahyi imiş, Peygamber Efendimiz'e vahyetmiş. Nasıl vahyetmiş, ne zaman vahyetmiş? Hangi olaylar üzerine, âyet niçin inmiş?” Bunu anlayacak. Sebeb-i nüzûlü ile, âyetin hikmeti ile ahkâmını anlamaya çalışacak. “Allah'ın emri” diyecek, “Ben Rabbimin emrini öğreneceğim, şuurlu müslüman olacağım, her yaptığım işi aslına dayalı olarak, şuurlu olarak yapacağım!” diyecek, Kur'an-ı Kerim'i öğrenecek.

Sonra meleklerine inanacak. Zâten Peygamber Efendimiz'e Kur'an-ı Kerim'i Cebrâil AS getirdi. Çeşitli şekillerde vahiyler geldi. Kur'an'a ve Peygamber Efendimiz'e inandıktan sonra, onu okumağa başladıktan sonra, peygamberlere ve meleklerle inandıktan sonra en mühim nokta, ahiret gününe inanmaktır. Bu niye en mühim?.. Çünkü bu olmuş bir şey değil, ileride olacak bir şey... İşte bu tam îmanı gerektiren bir şey...

Bakara Sûresi'nin başında *Elif-lâm-mîm* diye okuduğumuz bölümde:

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ

(البقرة: 3)

(*Ellezîne yü'minûne bi'l-gaybi*) [O kimseler ki gayba inanırlar.] (Bakara, 2/3) buyruluyor. Gayba inanıyoruz, yâni istikbalde olacak şeylere de inanıyoruz. Neden?.. Eskiden olmuş şeylerin gerçekliğini sapasağlam bildikten sonra, o muhbir-i sâdık Rasûl-ü Ekrem'in söyledikleri haktır, bu Kitâb-ı Kerim Kur'an-ı Azîm'in söyledikleri haktır, Allah'ın vaadi haktır. Ahiret de muhakkak olacak diye ona da inanacağız.

Aziz ve sevgili kardeşlerim! Bazıları bütün bu söylediğimiz şeylere yan çiziyorlar, yamuk söz söylüyorlar. İmanları tamam olmuyor, imanları zedeleniyor. Meselâ yahudilikten gelme bir söz var:

“—Cennet de, cehennem de bu dünyada...”

Aman dikkat et! Cehennem var, cennet var! (*El-cennetü hakkun, ve'n-nâru hakkun*) Ahirette mü'minler ebediyen cennette kalacak, kâfirler de ebediyen cehennemde yanacak. Bu dünyada deyince iş karışıyor. İnanç yanlış oluyor. Öldükten sonra toprak olacak sanıyor, ahireti inkâr ediyor kâfirler. Biz onlara benzemeye çalışmayalım! Gayba inanacağız, mecburuz. İleride olacak bir şey, bunun şimdiden incelenmesi mümkün değil ama, kuvvetle inanıyoruz.

(*Ve'l-yevmi'l-âhiri*) Ahiret gününe de inanacağız. Ahiret inancı İslâm'ın en önemli inancıdır. İnsanı insan yapan, duygularına hakim kılan, ahlâklı yapan, ibadet ettiren, ahirete hazırlatan, cehennemden korunmaya çalıştıran ahiret inancıdır. O ahiret inancı herhangi bir şekilde silinir, yok edilir, tahrib edilirse;

“—Yok canım! Ahiret de bu dünyadaymış, cennet de, cehennem de bu dünyadaymış...” denilirse; bu kâfirlik olur. Ahireti inkâr etmek, cenneti, cehennemi inkâr etmek küfür olur. İman tamam olmaz.

وَبِالْقَدْرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى

(*Ve bi'l-kaderi*) “Bir de kadere inanacağız. (*Hayrihî ve şerrihî mina'llâhi teâlâ*) Hayır ve şer, hepsi Allah'tan geliyor.”

Onun için hastalığı da “Eyvallah...” diyeceğiz, karşılayacağız, sabredeceğiz. Nimeti de hoş karşılayacağız, şükredeceğiz. Her şeyin Allah'ın imtihanı olduğunu bileceğiz. Bileceğiz ki, zenginlik olduğu zaman görevler var, o imtihan... Hattâ belki, fakirlikten daha zor bir imtihan... Çünkü ben şimdi düşünüyorum, aziz ve sevgili kardeşlerim; Suudî Arabistan zengin bir petrol ülkesi, biz oradayız şu anda... Buraya umre yapmağa geldik. Ama Suudî Arabistan'ın çevresine bakalım, aşağısında Yemen var, daha aşağısında Somali var... Biraz ötesinde Afrika var, Afrika'nın fakir ülkeleri var... Tabii bu fakir ülkelerdeki çeşitli sıkıntılar, çeşitli açlıklar, kıtlıklar, hepsi zengin müslümanlara vebal yüklüyor.

Zengin müslüman, kazancının fazlasıyla müslüman kardeşlerinin imdadına yetişecek. Açları doyuracak, çıplakları giydirecek, kalkınmamış ülkeleri kalkındıracak, yatırım yapacak, çalışma yapacak; okul açacak, insan yetiştirecek... Bunların hepsi zenginlere düşüyor, elinde imkân olanlara düşüyor. Zenginlere, varlık sahibi olanlara sorumluluk düşüyor.

Halbuki, insanlar maalesef ne yapıyorlar? Parayı buldular mı paranın hepsini kendisine ayırıyorlar. Yâni, “Burada biraz da müslüman kardeşimin hakkı var!” demiyorlar.

وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ

(المعارج: ٢٤-٢٥)

(*Ve'llezîne fî emvâlihîm hakkun ma'lûm. Li's-sâili ve'l- mahrûm.*) [Mallarında isteyene ve istemediği için mahrum kalmışa belli bir hak tanıyanlar öyle değil; onlar cennetlerde ağırlanırlar.] (Meâric, 70/24-25)

Kendi malında fakirin hissesi olduğunu, zekâtını vermesi, hayrını, hasenâtını yapması gerektiğini düşünmeyince, tabii hatalı olmuş oluyor. Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi böyle hatalı hareket etmekten korusun...

Bu nasıl olacak?.. Allah'a inandıktan, Rasûlüllah'abağlandıktan sonra, Kur'an-ı Kerim'i öğreneceğiz. Öğrendiğimizi uygulayacağız. Rasûlüllah Efendimiz'in hadis-i şeriflerini okuyacağız. Okuduklarımızı uygulayacağız.

Ben diyar diyar gezen bir kardeşinizim. Evliya Çelebi gibi dolaşıyorum. Her yerde çok sevdiğim insanlarla karşılaşıyorum. Yâni, tanıştığım zaman sevdiğim, karşılıklı muhabbet ettiğimiz, dost olduğumuz insanlarla karşılaşıyorum. Somali'den dostlarım var, Sudan'dan dostlarım var, Cezayir'den dostlarım var, Malezya'dan dostlarım var... Bu dostluk nereden geliyor?.. Nasıl zevklerimiz, şahsiyetlerimiz, huylarımız uyuşuyor, barışıyor da, nasıl birbirimizle ahbap, arkadaş oluyoruz?.. Hadis-i şeriflerden dolayı, İslâm'ı bildiğimizden dolayı...

İnsan İslâm'ı bilince, hadis-i şerifleri uygulayınca tek, aynı îman medeniyetinin ferdi olduğu için, her yerde kendisi gibi olanları görüyor, seviyor. Hemcinsi olduğundan, kendisi gibi olduğundan, zevkleri hareketleri birbirine benzediğinden seviyor insan...

O bakımdan, imanın çok büyük nimet olduğunu hiç unutmamalıyım!.. Bu mübarek Üç Ayların birincisi tevbe ayıydı, tevbe edecektik, oruç tutacaktık, nefsimizi tepeleyecek, ıslâh edecektik, şımartmayacaktık. Şımartmış olan nefsi yola getirecektik, hizaya sokacaktık. Hani komutanın tâlimsiz askeri hizaya getirdiği gibi, "Hazır ol, selam dur!" dediği gibi, selâm durduracaktık karşımızda, nefsimize azgınlık taşkınlık yaptırmayacaktık.

Receb ayı tevbe ayıydı. Şa'ban ayı tevbenin devam ettirilmesi ayı... Ondan sonra Şa'ban'ın on beşinde beratlar verilecek. İnsan saîd mi, şakî mi, iyi mi, kötü mü, cennetlik mi, cehennemlik mi?.. Önündeki

yılda başına neler gelecek, neler olacak?.. Onların kaydı yapılacak. Ona hazırlanmak lâzım!..

Sonra Ramazan geliyor, on bir ayın sultanı; ona da hazırlık yapmak lâzım!.. Günden güne iyileşip, günden güne kâmil insan olup, Ramazana pırıl pırıl nuraniyetle girmek lâzım! Yâni, eski kafayı bırakmak lâzım!..

Şimdi ben burada, Harem-i Şerif'te oturuyorum. Müezzin mahfilinin altı bizim Türklerin çok geldiği, oturduğu bir yer; orada oturuyorum. Şöyle dikkat ediyorum; çeşitli kardeşler buradalar, Ankara'dan, Yozgat'tan, Adana'dan, şarktan, garbdan Türkler gelmişler, iyi, temiz... Hacı kardeşler, umreci kardeşler iyi insanlar. Dikkat ediyorum, sohbet ediyorlar, gülüşüyorlar, şakalaşıyorlar...

Lâtifeci, yâni mizahı seven, şakacı bir milletiz. Şaka yapıyorlar ama, bazıları da makama uygun olmuyor. Burası Beytullah'ın karşısı, Mescid-i Haram... Burada insanın yaptığı güzel şeylerin

mükâfatı yüz bin misli fazla olduğu gibi, işlediği günahların da cezası yüz bin misli fazladır. Yâni, edebe çok riayet etmek lâzım! Sultanın huzuruna giren, saraya giren insan gibi dikkatli olmak lâzım! Alışkanlıkları bırakmak lâzım! Ama insanlar alışkanlıklarını kolay kolay bırakamıyorlar.

Aziz ve sevgili dinleyiciler! Siz de kendi kendinizi yoklayın: Geleneksel müslüman mısınız, yoksa şuurlu müslüman mısınız?.. Bilgili müslüman mısınız, yoksa câhil müslüman mısınız?.. İslâm

ile ilgili bilgileriniz kulaktan dolma mı, yoksa hadis-i şeriften, Kur'an-ı Kerim'den alma mı?.. Sağlam kaynaklardan mı öğrendiniz, yoksa hurafelerle mi vakit geçiriyorsunuz?

“—Baykuş öterse şöyle olur... Tavşan geçerse böyle olur... Kedi mırıldarsa böyle olur...”

Bu gibi şeylerin dinle ilgisi, aslı, esası yok! Bu esassız şeyleri esaslı şeylerden ayırmanın yolu ilim... İlim öğrenmek lâzım, okumak lâzım! Bu da bir karar değişikliğiyle oluyor. İçinizde bir karar değişikliği olacak:

“—Ben bundan sonra Allah'ın sevgili kulu olacağım. Sevgili kulu olmak için Kur'an'ı öğreneceğim. Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şeriflerini öğreneceğim. Hangisini öğreneyim, hangi hadis kitabını okuyayım?..”

Ben her zaman söylüyorum, kimse tereddüt etmesin, resmî veya gayr-i resmî hiç bir itiraz olmasın diye açıkça söylüyorum: Buyurun, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın neşretmiş olduğu hadis kitapların okuyun! Bak, Diyanet İşleri Başkanlığı ne kadar güzel neşretmiş; *Riyâzu's-Sâlihîn*'i okuyun, bitirin, tekrar okuyun, tekrar okuyun!.. Çünkü bunları ezberleyeceksiniz. Roman değil bu, hikaye değil. Bir defa okuyup kenara atılacak kitap değil, hadis kitabı! Her kelimesi üzerinde durmanız lâzım!..

Kur'an-ı Kerim'in mealini, tefsirlerini öğrenin! Rahmetli Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır Efendi'nin yazdığı *Elmalılı Tefsiri* var...

Ömer Nâsuhi Hocaefendi'nin tefsiri var... Gençlerin yazdıkları güzel tefsirler var, tercüme tefsirler var... Bunları okuyacaksınız.

En küçüğünden başlarsınız. Ama tereddüdünüz varsa, çünkü akıllar karıştırılıyor, her şey itiraz konusu oluyor; en sağlam

kaynak olarak Diyanet neşriyatını okuyun! Diyanet'in çıkartmış olduğu hadis kitaplarını, tefsir kitaplarını okuyun bakalım!..

Göreceksiniz ki, geleneksel müslümanlıktan, sizin veya halkın zihnindeki müslümanlıktan daha başka olabiliyor hakîkî müslümanlık... Peygamber SAS Efendimiz başka şeyler tavsiye etmiş olabiliyor. Bunları iyice öğrenmek lâzım! Öğrendiğini de uygulamak lâzım!..

İş Allah'ın sevgili kulu olabilmek, Allah'ın rızasını kazanabilmek!.. Yoksa bu dünyadaki başarı çok önemli değil. Bu dünyada zengin olmuş nice insan var ki, cehenneme kütük olacak, cehennemde cayır cayır yanacak.

Firavunlar var; ne kadar malları, mülkleri, saltanatları vardı. Nemrutlar var, Kàrunlar var; ne kadar malı vardı Kàrun'un, dillere destan... Ama cehennemde cayır cayır yanacak. Dünyada da pek fayda etmedi malları...

Onun için, en mühim şeyin Allah'ın rızasını kazanmak olduğunu bileceksiniz ve dâimâ Allah'ın rızası için hareket edeceksiniz. Birisi bir şey söyledi. Hesabı yaparken nasıl yapacaksınız:

“—Ben bunun cevabını verirken ne söylersem Allah’ın rızasını kazanabilirim?” diye düşünüp, dosdoğru söyleyip, öyle yapacaksınız. Yoksa;

“—Şöyle söylersem şöyle olur, böyle söylersem böyle olur, Ali darılır, Veli darılır, filânca kızar, oy kaybederim vs. vs...”

Mevki, makam hesabı, para, pul hesabı, kâr, zarar hesabı öyle yapılmaz. Müslümanın hesabı birdir: Allah’ın rızasını kazanmak!.. Ahirette kendisini sorumluluk altına düşürmeyecek şekilde hareket etmek...

e. Gaflet ve Dünya Talebi

Sonuncu bir hadis-i şerifle bitirmek istiyorum. Çok çok dokunaklı gelir bana bu hadis-i şerif. Dün akşam da kardeşlerimiz ilâhi okudu, “*Gülme gülme ağla gönül!..*” diye. Bu hadis-i şerif de beni böyle etkiliyor. Abdullah ibn-i Mes’ud RA rivayet etmiş, Peygamber Efendimiz’den. Daha önceki sohbetlerimde de bir ara geçmişti ama, şimdi yeri gelmişken onu okuyarak bu cuma sohbetimi sonuca erdirmek istiyorum.

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:⁴

---

⁴ Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VII, s.362, no:10588; İbn-i Ebi’d-Dünyâ, *Zemmü’d-Dünyâ*, c.I, s.169, no:414; İbn-i Ebî Âsım, *Zühd*, c.I, s.93, no:186; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.II, s.273; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.84, no:249; İbn-i Asâkir, *Târih-i*

Dimâşk, c.XXXVII, s.170; Ebü’d-Derdâ RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XVI, s.58, no:43838.

عَجِبْتُ لِطَالِبِ الدُّنْيَا وَالْمَوْتُ يَطْلُبُهُ وَعَجِبْتُ
لِغَافِلٍ وَلَيْسَ بِمَغْفُولٍ عَنْهُ وَعَجِبْتُ لِضَاحِكٍ مِلءَ
فِيهِ وَلَا يَدْرِي أَرْضَى عَنْهُ أَمْ سَخِطَ

(عد. هب. عن ابن مسعود)

ME. 763 (*Acibtü li-tàlibi'd-dünyâ ve'l-mevtü yatlubühû, ve acibtü li-gâfilin ve leyse bi-mağfûlin anhu, ve acibtü li-dâhıkin mil'e fîhi ve lâ yedrî e rudiye anhu em sühit?*)

Bu hadis-i şeriftekiler çok tüyler ürpertici bir takım cümleler.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*Acibtü*) “Şaşarım, taaccüb ederim, şaştım kaldım; (*li-tàlibi'd- dünya*) dünyalık peşinde koşan, ahireti hiç düşünmeyen, hep dünya hayatının keyifleriyle, kârlarıyla uğraşan insana şaşarım. (*Ve'l-mevtü yatlubühû*) O dünya peşinde, dünyayı talep ediyor ama, ölüm de onun peşinde... Onun arkasında ölüm var.”

Hani bir büyük balık, önündeki balığı avlamak için arkasından kovalıyor, ağzını açmış o küçük balığı yutacak ama, bilmiyor ki arkasında kocaman bir balık da onu kovalıyor, o da onu yutacak. Arkasındaki büyük balığın farkında değil... Önündeki küçük balığı kovalamanın heyecanından, arkasındaki daha büyük balıktan gelen tehlikeden haberdar değil.

“—Şaşarım o kimseye ki, dünyayı talep ediyor; halbuki ölüm de onun peşinde, ölüm de onu talep ediyor. Ölüm de onun arkasında...” diyor Peygamber Efendimiz.

Dünya ne demek?.. Bu hayat demek... Sırf yaşadığımız şu hayatı düşünen insan cahildir, gâfildir.

“—Ben sırf bu hayatımdaki atmış-yetmiş yılımı düşünürsem, çok yanlış hareket etmiş olurum!” diyecek insan, ahiretini düşünecek.

Ahret hayatı sonsuz olduğu için, ahiretini düşünecek. Sırf dünya hayatı şaşırtıcı olur. Menfaat sağlamaya çalışır insan. Ahret hesabını düşünmeyince harama, günaha sapabilir. Para, pul sahibi olacağım, mevkî, makam sahibi olacağım derken ahiretini mahveder.

O bakımdan, “Ölüm kendisini yakalamak için koşturup dururken, dünya peşinde koşturana şaşarım!” diyor Peygamber Efendimiz. Ne yapacağız?.. Ölümü unutmayacağız, ölüme hazırlanacağız.

(Ve acibtü li-gâfilin ve leyse bi-mağfûlin anhü)
“Şu gâfil insana şaşarım ki, Allah onun her yaptığını görüyor. Allah kendisinden habersiz değil, her yaptığını görüyor. Kendisinden gâfil olunmayan gâfile şaşarım!” diyor.

Herkes bilecek ki, Allah bizim her yaptığımızı görüyor, her sözümüzü biliyor, her hesabımızı biliyor, her kulisimizi biliyor. Meclis koridorlarında, devlet dairelerinde, siyaset meydanlarında, şehir kulüplerinde,

meyhanelerde, kumarhanelerde yapılan konuşmaların hepsini Allah biliyor. Bunların hepsinin bir hesabı var.

Ey gâfil! Sen ne sanıyorsun? Allah seni görmüyor mu, bunun hesabını sormayacak mı sanıyorsun? Ey gâfil, sen gâfilsin ama, senden Allah gâfil değil!.. Her yaptığını tâkib ediyor. “Şaşarım o gâfile ki, Allah kendisinden gâfil durumda değil, biliyor.” diye, Efendimiz bunu ihtar ediyor. Çok önemli... Yâni herkes bilecek ve ürperecek, Allah’ın kendisini gördüğünü, duyduğunu ve kendisini hesaba çekeceğini düşünecek.

(*Ve acibtü li-dâhıkin mil’e fîhi, ve lâ yedrî e rudıye anhu em suhit?*) Bu en son cümle de bizim deminki, Allah’ın rızasını kazanmak sözü dolayısıyla hatırimıza gelmişti. “Şaşarım ağzı dola dola gülen insana ki, Allah kendisinden razı mı, yoksa Allah kendisine kızıyor mu bilmiyor; kalkmış, ağzını aç aça kahaahalarlagülüyor.” diyor Peygamber Efendimiz, “Ona şaşarım!” diyor. Yâni:

Gülme gülme ağla gönül!

Bizim gülünecek halimiz mi var?..

“—Benim halim Allah’ın rızasına çok mu uygun? Ben ömrü çok mu güzel geçirdim sanki? Dinimi çok mu güzel öğrendim? Sevaplı işleri tam mı yaptım? Hayatım pırıl pırıl mı? Yaptığım işler doğru mu?..” diye herkes düşünecek.

Bize burada haberler geliyor, gazeteler geliyor, makaleler geliyor; okuyoruz. Yarısından fazlası yalan! Arkadaş soruyor:

“—Doğru mu, yanlış mı bunlar?”

Yalan! Oturmuşlar, masa başında yalan uydurmuşlar, gazeteye yalan basmışlar. Yalanla doldurulmuş şeyler. Allah buna razı gelir mi? Gelmez. Adam Allah’a inanmıyor, dine inanmıyor, bu işine devam ediyor. Ne olacak?.. Bir gün elbet belâsını bulur, cezasını çeker.

*Zâlimlere bir gün dedirir Hazret-i Mevlâ:
Ta’llâhi lekad a’serekâ’llâhu aleynâ⁵*

Bir gün zâlimi pişman eder; “Yâ yanlış yaptım ben, hay Allah!” diye kendi hatasını anlayacak duruma getirir.

Onun için aziz ve sevgili kardeşlerim, bu Üç Aylar işte geldi derken; Regâib kandili, Receb-i Şerif, haram ayların Receb’i geldi filân derken, bak Receb ayı bitiverdi. Ömür de böyle biter.

Şa’ban ayı geliyor, gafletten uyanmak lâzım! Cenâb-ı Hakk’ın yoluna girmek lâzım! Cenâb-ı Mevlâ’nın rızasını kazanmak lâzım. Mü’min olmak lâzım. Mü’minlik berâetini eline almak lâzım ki, her türlü hayır mü’mine oluyor; o hayırlardan istifade etsin.

Mü’min olmayınca, hiç bir hayra sahip olamaz. Hem dünyası, hem ahireti mahvolur. Allah CC herkesi nevm-i gafletten uyandırır. Biz işin gerçeğini anlamış has müslümanlara da, İslâm’ı daha güzel anlatma, çalışma, teşkilâtlanma da nasib etsin...

---

⁵ “Allah’a and olsun, gerçekten Allah seni bize üstün kıldı.” (Yusuf, 12/91)

Kardeşlerimi duyuyorum, bir gazete çıkarmaya hazırlanıyorlarmış; güzel... Radyo çalışmaları, televizyon çalışmaları, eğitim çalışmaları, öğretim çalışmaları... hepsi olacak. Toplumun yararına her türlü çalışmaya, kardeşlerimizin koşması lâzım! Evinde durmak er kişinin işi değildir. Hattâ hatun kişinin bile işi değildir. Bu devir, evde durmak zamanı değildir. Hatun kişi de çocuğunun eğitimine koşacak, kadınlar arası toplumsal çalışmalara katılacak, hayırlı işleri yapmağa çalışacak... Çünkü çalışarak elde ediliyor her şey.

Kur'an-ı Kerim'de de kural böyle:

وَأَنْ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ وَأَنْ سَعِيهِ سَوْفَ يُرَىٰ

(النجم ۲۹-۴۰)

(*Ve en leyse li'l-insâni illâ mâ sa'â. Ve enne sa'yehû sevfe yürâ.*) [Bilsin ki insanoğlu için kendi çalışmasından başka bir şey yoktur. Ve çalışması da ileride görülecektir.] (Necm, 53/39-40) İnsan ne çalışırsa, neye gayret ederse karşılığını göreceği için, herkesin çalışması lâzım.

Müslümanın herkesten çok çalışması lâzım. Çünkü dünya üzerinde 1.5 milyar müslüman var, çoğu gâfil... Önce gâfilleri uyandıracacağız. Ondan sonra da, 5.5 milyardan 1.5 milyarı düşersek, 4 milyar da gayr-i müslim var, onları da adam etmemiz lâzım! Cihana İslâm'ı anlatmamız lâzım!..

Peygamber SAS Efendimiz hâl-i hayatındayken Mısır'a, İran'a, Bizans'a, Bahreyn'e, Habeşistan'a tebliğini ulaştırdı. Mektup gönderdi, elçi gönderdi, onları İslâm'a davet etti. O zamanın imkânlarıyla ulaştırılması gereken her yere Peygamber Efendimiz tebliğini ulaştırdı. Sahabe-i kiram da, ondan sonra nice kıtalara yayıldılar. Atlas Okyanusu'na dayandılar. Orta Asya'ya vardılar, Hint Okyanusu'nu geçtiler, kâfirlerin diyarlarının sınırlarına geldiler.

Onun için biz de, dört milyar gayrimüslim var adam edilecek, onları adam etmeğe çalışacağız. Bir buçuk milyar müslümanı da Allah ıslah eylesin, uyanıklık versin... Gâfiller, câhiller çok; onlara da gerçekleri anlatacağız.

Dev müesseseler kurmalıyız. Bütün uluslararası şirketler bizim olmalı, bütün uluslararası iletişim araçları bizim olmalı... Çünkü hayrı söyleyeceğiz, çünkü insanlara hayrı getireceğiz. Harp ve darp, zulüm ve işkence değil, sulh ve sükûn, insanlık ve kardeşlik getireceğiz.

Allah-u Teâlâ Hazretleri her türlü hayırlara cümlemizi muvaffak eylesin...

Cumanız mübarek olsun...

Receb ayınız hayırlı geçmiş olsun, Şa'ban ayınız mübarek olsun...

Allah-u Teâlâ Hazretleri sıhhat afiyetle Ramazan'a ulaştırırsın...

Maddî ve mânevî yönden kârlı olup, bayram etmeye müstehak eylesin...

Hem dünyada, hem ahirette bayramlara erdirsin...

Cennetiyle, cemâliyle cümlelerinizi müşerref eylesin, aziz ve sevgili kardeşlerim, Akra dinleyicileri!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

28. 11. 1997 - Mekke

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

